

METODOLOŠKO POJASNILO

Vesna Ilič

INVESTICIJE V OSNOVNA SREDSTVA

To metodološko pojasnilo se nanaša na objavljanje podatkov:

- Investicije v osnovna sredstva, Slovenija, letno (Prva objava)

December 2023

Kazalo

1	NAMEN.....	3
2	PRAVNI OKVIR.....	3
3	ENOTA, KI JO OPISUJEJO OBJAVLJENI PODATKI.....	3
4	IZBOR ENOT OPAZOVANJA.....	3
5	ZBIRANJE IN VIRI PODATKOV.....	4
6	DEFINICIJE.....	4
7	POJASNILA.....	5
8	OBJAVLJANJE PODATKOV.....	6
9	REVIDIRANJE PODATKOV.....	7
10	DRUGA METODOLOŠKA GRADIVA.....	8

1 NAMEN

Namen objave podatkov o investicijah v osnovna sredstva (INV) je prikaz investicijske dejavnosti gospodarstva.

2 PRAVNI OKVIR

- [Letni program statističnih raziskovanj \(LPSR\)](#)
- [Zakon o državni statistiki \(Uradni list RS, št. 45/95 in 9/01\)](#)
- Uredba (EU) št. 2152/2019 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 27. novembra 2019 o evropski poslovni statistiki in razveljavitvi desetih pravnih aktov na področju poslovne statistike (CELEX: 32019R2152)
- Uredba (EU) št. 549/2013 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 21. maja 2013 o Evropskem sistemu nacionalnih in regionalnih računov v Evropski uniji (CELEX: 32013R0549)

3 ENOTA, KI JO OPISUJEJO OBJAVLJENI PODATKI

Enota, ki jo opisujejo objavljeni podatki, je investicija v osnovno sredstvo podjetja, ki je registrirano za opravljanje dejavnosti na ozemlju Republike Slovenije. Raziskovanje Investicije v osnovna sredstva opazuje podjetje, ki ima glavno dejavnost v enem izmed področij dejavnosti po Standardni klasifikaciji dejavnosti SKD 2008, razen področja T (Dejavnost gospodinjstev z zaposlenim hišnim osebjem; proizvodnja za lastno rabo) in področja U (Dejavnost eksteritorialnih organizacij in teles).

Podatki v tabelah so urejeni po naslednjih načelih:

- po organizacijskem načelu: podatki so razvrščeni po pretežni dejavnosti investitorja (ta je določena z vpisom v Statistični poslovni register, ki ga vodi Statistični urad Republike Slovenije) in teritorialno – po sedežu investitorja;
- po teritorialni razvrstitvi: podatki so razvrščeni v regije po kraju, kjer je bila investicija izvedena.

4 IZBOR ENOT OPAZOVANJA

Enote opazovanja so podjetja v Sloveniji vseh dejavnosti Standardne klasifikacije dejavnosti - SKD 2008: podjetja z 20 in več zaposlenimi (INV-1a) ter poslovni subjekti sektorja države (INV-2).

Enote so v raziskovanje INV izbrane na podlagi zajema s pragom, glavni merili za določitev enot sta število zaposlenih in vrednost njihovih investicij po podatkih iz davka na dodano vrednost (DDV). V raziskovanje se tako izberejo vsa podjetja, ki imajo najmanj 20 zaposlenih, in tista podjetja, ki imajo manj kot

20 zaposlenih, če je vrednost njihovih investicij po podatkih iz DDV višja od 1.000.000 EUR (okoli 3000 enot v INV-1a). Zajete so vse občine, ki po Standardni klasifikaciji institucionalnih sektorjev (SKIS) spadajo v sektor Neposredni uporabniki proračunov občin (S.13131) in vse enote v dejavnosti javne uprave, obrambe in obvezne socialne varnosti (okoli 2000 enot v INV-2).

5 ZBIRANJE IN VIRI PODATKOV

Podatki se zbirajo letno.

Podatke pridobivamo z raziskovanjem »Investicije v osnovna sredstva« (INV-1a in INV-2).

Podatke v tem raziskovanju pridobivamo s pomočjo spletnega vprašalnika za statistično raziskovanje Investicije v osnovna sredstva (INV-1a).

Podatke v tem raziskovanju pridobivamo s pomočjo spletnega vprašalnika za statistično raziskovanje Investicije v osnovna sredstva (INV-2). Z vprašalnikom INV-2 zbiramo podatke o investicijah v sektorju država in v javnih podjetjih.

Letni računovodski izkazi gospodarskih družb, gospodarskih javnih služb, srednje velikih in velikih samostojnih podjetnikov ter vseh drugih, ki poslujejo po Zakonu o gospodarskih družbah; za statistični namen jih zbira Ajpes.

Letni računovodski izkazi malih samostojnih podjetnikov, ki poslujejo po Zakonu o gospodarskih družbah; za statistični namen jih zbira Ajpes.

Letni računovodski izkazi posrednih proračunskih porabnikov in drugih oseb javnega prava, ki vodijo računovodske evidence po Zakonu o računovodstvu; za statistični namen jih zbira Ajpes.

Letni računovodski izkazi zadrug, ki poslujejo po Zakonu o zadrugah; za statistični namen jih zbira Ajpes.

Letni računovodski izkazi oseb zasebnega prava, ki poslujejo po Zakonu o računovodstvu; za statistični namen jih zbira Ajpes.

Davek na dodano vrednost – DDV (vir: FURS).

6 DEFINICIJE

Vrednost (plačanih in neplačanih) investicij v osnovna sredstva obsega:

- nakupe lastnih sredstev in pridobitve teh (novih in rabljenih) brez plačila (prenos od drugih opazovanih enot). Pri osnovnih sredstvih, ki so v gradnji oz. izdelavi, se upošteva višina vlaganj (investicij v teku) v opazovanem letu;
- posodobitve, rekonstrukcije in prenove že obstoječih osnovnih sredstev;

- osnovna sredstva v lastni gradnji oziroma v lastni izdelavi (vrednost del v opazovanem letu);
- nabavno vrednost osnovnih sredstev, pridobljenih s finančnim najemom (nove lizing pogodbe v opazovanem letu);
- naložbene nepremičnine;
- drobni inventar, ki je razporejen med osnovna sredstva.

Osnovna sredstva so proizvedena sredstva, ki se uporabljajo v proizvodnem procesu več kot eno leto, in sicer ponavljajoče oz. nepretrgoma. V skladu z ESR 2010 in **veljavnimi računovodskimi standardi** smo osnovna sredstva razdelili v dve veliki skupini:

- **opredmetena osnovna sredstva** (gradbeni objekti in prostori, stroji in oprema, prevozna sredstva ter biološka sredstva) in
- **neopredmetena sredstva** (računalniška programska oprema in podatkovne baze, razvedrilni, literarni in drugi umetniški izvirniki, študije, projekti).

7 POJASNILA

7.1 KLASIFIKACIJE

Standardna klasifikacija dejavnosti SKD 2008 je nacionalna različica evropske statistične klasifikacije gospodarskih dejavnosti NACE Rev. 2.

Klasifikacije in šifranti so na SURS-ovi spletni strani objavljene na povezavi <http://www.stat.si/StatWeb/glavnanavigacija/metode-in-klasifikacije/klasifikacije>

Več informacij je na voljo na zavihku Ekonomske klasifikacije.

Členitev Slovenije na 12 statističnih regij je tretja raven členitve po Klasifikaciji statističnih teritorialnih enot oz. NUTS.

Več informacij je na voljo na zavihku Teritorialni šifranti.

7.2 OBDELAVA PODATKOV

UREJANJE PODATKOV

Podatke smo uredili z uporabo ustreznih sistematskih in individualnih popravkov.

Več o urejanju podatkov lahko preberete v splošnem metodološkem pojasnilu [Statistično urejanje podatkov](#).

UTEŽEVANJE

Z uteževanjem izboljšujemo reprezentativnost podatkov, zbranih v raziskovanju, tako da so uteženi podatki čim bolj nepristranska ocena opazovane populacije v določeni časovni točki. Postopek uteževanja je bil določen glede na vzorčni načrt, neodgovor enote ter glede na razpoložljive pomožne populacijske spremenljivke, ki smo jih uporabili za kalibracijo.

Vse enote so bile zajete z gotovostjo (zajem s pragom), zato se podatki utežujejo le zaradi neodgovora in popravijo z razmernostnim faktorjem, ki ga izračunamo na podlagi podatkov o DDV. Končna utež enote je tako produkt uteži zaradi neodgovora ter kalibracijskega faktorja.

DESEZONIRANJE

Postopki desezoniranja niso smiselni.

7.3 INDEKSI

Indeksov ne objavljamo.

7.4 NATANČNOST

Natančnosti ne izračunavamo.

7.5 DRUGA POJASNILA

Podatek, ki je statistično zaščiten zaradi varovanja zaupnosti poročevalskih enot, nadomestimo z znamenjem »Z«.

Vsote se zaradi zaokroževanja včasih ne ujemajo.

8 OBJAVLJANJE PODATKOV

- Podatkovna baza SiStat: [Podjetja](#) – Struktura in poslovanje podjetij; objavljajo se absolutni podatki. Podatki se objavljajo po dejavnostih klasifikacije SKD 2008 do 2-mestne ravni SKD, pri regionalnih podatkih po statističnih regijah po klasifikaciji NUTS.
- Prva objava (Podjetja, Struktura in poslovanje podjetij): »Investicije v osnovna sredstva, Slovenija, letno«
- Eurostat, Statistični urad Evropske unije

9 REVIDIRANJE PODATKOV

9.1 OBJAVLJANJE ZAČASNIH IN KONČNIH PODATKOV

Začasnih podatkov ne izkazujemo. Objavimo le končne podatke.

9.2 DEJAVNIKI, KI VPLIVAJO NA ČASOVNO PRIMERLJIVOST

KLASIFIKACIJE

S 1. januarjem 2008 je v vseh državah članicah Evropske unije začela veljati nova klasifikacija dejavnosti poslovnih subjektov NACE Rev 2., ki je nadomestila prej veljavno klasifikacijo Nace Rev. 1.1. V Republiki Sloveniji je v veljavo stopila nacionalna različica standardne klasifikacije, imenovana SKD 2008.

Podatki za leto 2008 so prikazani po novi različici klasifikacije dejavnosti (SKD 2008). Podatki za leto 2007 pa so prikazani po stari (SKD 2002) in novi različici klasifikacije (SKD 2008). Ocene investicij za celotno opazovano populacijo se nekoliko razlikujejo glede na klasifikaciji SKD 2002 (NACE Rev. 1) in SKD 2008 (NACE Rev. 2), ker so bile pri uteževanju uporabljene različne razmernostne cenilke.

IZBOR ENOT OPAZOVANJA

Podatke o investicijah za leta od 1996 do vključno 1999 smo zbrali pri vseh večjih in pomembnih pravnih osebah z 10 ali več zaposlenimi in tako zajeli okoli 90 % vseh investicij.

Pri zbiranju podatkov o investicijah za leta od 2000 do vključno 2003 smo vključili vse tiste poročevalske enote, ki so imele več kot 10 zaposlenih. Pri sektorju država pa smo vključili vse poročevalske enote.

Enote opazovanja za leto 2004 so bili podjetja, družbe in organizacije z 20 ali več zaposlenimi. Kljub spremembi metode vzorčenja je bilo v letu 2004 v primerjavi z letom 2003 zajetih v opazovanje več kot 87 % vseh enot. Pri teh enotah je bilo zajetih več kot 95 % vseh investicij v osnovna sredstva.

Od vključno leta 2004 naprej so bile tako enote opazovanja podjetja, družbe in organizacije, ki imajo 20 in več zaposlenih.

V letu 2005 je bila Družba za avtoceste Republike Slovenije – DARS, d. d., zaradi statističnih potreb prerazvrščena iz področja L (Javna uprava, obramba, socialno zavarovanje) v področje I (Promet, skladiščenje, zveze). Zaradi tega se je spremenila tudi vrednost deleža investicij v področjih I in L.

V letu 2012 so bili v vzorčni okvir vključeni vsi poslovni subjekti, ki so imeli najmanj 20 zaposlenih, in tisti poslovni subjekti, ki so imeli manj kot 20

zaposlenih, vendar so bile njihove investicije po podatkih iz DDV (spremenljivka NAB_VRED_OPR_SRED) večje od 1.000.000 EUR. V vzorec za INV-1 so bili zajeti vsi poslovni subjekti, ki so v okviru za INV-1 (popolni zajem). V okviru in vzorcu je bilo 3321 enot.

Novost v tem letu je bila ta, da smo iz INV-1 izločili sektor država (S.13) in javna podjetja, ki imajo S.11001, S.12100, S.12201, S.12301, S.12401 in S.12501. Ta podjetja so bila zajeta v okvir za INV-3. V vzorec za INV-3 so bili zajeti poslovni subjekti nad pragom (najmanj 20 zaposlenih). V okviru je bilo 2517, v vzorcu pa 1819 enot.

Od referenčnega leta 2013 zbiramo podatke z vprašalnikoma INV-1 in INV-2. Z vprašalnikom INV-2 zbiramo podatke o investicijah v sektorju država in v javnih podjetjih.

Novost v letu 2014 je bila ta, da smo iz INV-1 izločili manjša podjetja, ki so imela manj kot 20 zaposlenih. Ta podjetja so bila zajeta v vzorec za INV-1b, kar se ne objavlja v okviru tega raziskovanja.

UTEŽEVANJE

Podatki za leta od 1996 do vključno 1999 niso uteženi.

Pri podatkih za leta 2000, 2001 in 2002 smo manjkajoče odgovore (neodgovore) nadomestili tako, da smo izvedli preračun na celotno populacijo z razmernostno cenilko, in sicer tako, da smo uporabili amortizacijo osnovnih sredstev iz zaključnih računov oziroma število zaposlenih.

Pri podatkih od vključno leta 2003 naprej smo manjkajoče odgovore (neodgovore) nadomestili tako, da smo izvedli preračun na celotno populacijo z razmernostno cenilko, in sicer tako, da smo uporabili bazo podatkov o DDV.

Z referenčnim letom 2020 objavljamo le investicije po statističnih regijah. Investicij po občinah ne zbiramo več. Tudi investicij na prebivalca ne objavljamo več.

»Metodološko pojasnilo o revidiranju podatkov je dostopno na spletni strani <https://www.stat.si/dokument/5296/RevidiranjeStatisticnihPodatkovMPsplosna.pdf>«

10 DRUGA METODOLOŠKA GRADIVA

Metodološka gradiva na spletni strani SURS so dostopna na <https://www.stat.si/statweb/Methods/QuestionnairesMethodologicalExplanationsQualityReports>.

- Vprašalnik:
  - Vprašalnik za statistično raziskovanje Investicije v osnovna sredstva (INV-1a) (Prej: INV-1)

- Vprašalnik za statistično raziskovanje Investicije v osnovna sredstva (INV-2)

področje: Podjetja, podpodročje: Struktura in poslovanje podjetij

- Poročilo o kakovosti za raziskovanje:

- Investicije v osnovna sredstva (INV)

področje: Podjetja, podpodročje: Struktura in poslovanje podjetij